

8982

III Aug. St. Dr.

P

Bandthie 12.

3283 Traus.

VIII. a. 32.

19.

41. 1. 118.

MOŹY
Konstytucye różne

Podczas Seymu Ordynaryinego pod Konfe-
deracyą w Warszawie agitującego się
In Publicum.

Roku 1776.
WYDANE.

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
CRACOVENSIS.

8982

G Ł O S
JASNIE WIELMOZNEGO
MARKOWSKIEGO
STOLNIKA MIELNICKIEGO,
POSŁA PODLASKIEGO
NA SESSYI SEYMOWEY
DNIA 7. OCTOBRA
M I A N Y.

KROLU NAYIASNIEYSZY PANIE MOY MIŁOSCIWY.
PRZESWIETNE RZPLITEY ZGROMADZONE STANY.

Jedną z naytrudnieyszych wnośić mi przy-
chodzi materyą; Expens Skarbu powię-
kszać; a nowego podatku, mocą zaka-
zującey instrukcyi bronić. Atoli nay-
przeciwnieysze rzeczy, przed mądry
Majeſtat WASZEY KROLEWSKIEY MOSCI wniesio-
ne, powolną rozważą Prześwietnych Stanow wsparte,
łatwo pogodzone być mogą.

Byłem NAYIASNIEYSZY PANIE przeciw Nie-
uſtaiającey Radzie; na ten moment być mużę za Radą.
Dobroć bowiem Rady dependuie od Radcow. Nie
trzeba

trzeba więc Jch gniewać, aby skutkow gniewu nie-
ściągnęli na zawiniącą Rzeczpospolitą.

Nie czytałem w Tabelli Expens Cywilnych, Pen-
syow dla Konfyliarzow Rady, a infze Magistratury
przyzwoitą są opatrzone płacą; niezgadnięta więc iest
Tajemnica, dla czego naywyższa Magistratura ma być
bez pensyi? Pokazalibyśmy, że zawsze w Polsce *ex-
tremities* panują, średniego w niczym nie kładąc umiar-
kowania. Seym przeszły nadto był rozrzutny; a tera-
źniejszy zbyt skąpy. Seym przeszły zaśluga kompono-
wał; a terażniejszy y prawdziwie zaślugujących się
znać nie chce. A zatym koniecznie stawam za Męża-
mi Rady, aby iako wyższością dystrynguują się nad
infze Magistratury, tak dwoma tysiącami, aby brał
więcey Konfyliarz nad Skarbowego Kommissarza. Le-
piey NAYIASNIEYSZY PANIE, niech własna Oy-
czyzna płaci; bo gdyby był płacony od obcey, ży-
czliwieyby tey sprzyiał, która mu płaci. Zawsze
czczone są pieniądze, a dopieroż w Warszawie. *Vita
hominis pelagus, Regina pecunia nauta est; navigat infel-
lix, qui caret hujus ope.*

Może są oświadczenia NAYIASNIEYSZY PANIE
od starających się o Konfyliarstwo, że darmo chcą
swoy Urząd sprawować; ale y WASZA KROLE-
WSKA MOSC na to niezezwalay; bobyś sam nie uni-
knął subiekcyi, y ze skąpych dochodow swoich, mu-
siałbyś Jm kwartalne dawać. Wszak popstę łakom-
stwem, że mamy umyśli; dobrze zaświadczyć mogą,
zeszłego Seymu Delegaci. Dawno już nie dla Oyczy-
zny żyjemy, ale z Oyczyzny. Przytym NAYIA-
SNIEYSZY PANIE, nie trzeba tych obierać, kto-
rzy się zapraszają; ale tych, którzy od nas zapra-
szania są warci, z głosu niekazytelney swoiey cno-
ty... Mam ieszcze dodać, aby nasza Elekcyja, była
na wzor Solona, sławnego Praw Stanowiciela, który
na wszystkie wysokie Magistratur *Stalla*, nie tylko ro-
zumnych, cnotliwych, ale y majątnych chciał mieć
obieranych Mężow. A zdanie Jego gruntuie, y stare,
lecz prawdziwe przyśłowię: że *potrzeba Prawo łamie*,
co byłoby równym, lub gorzszym nad tłumaczenie.
A nader trzeba mężney duszy, któraby służyć Oyczy-
źnie bez interessu, tą giętą żołątą ziemią pogardzała.

Czytam także między Ministrami układ osobli-
wszy, że wszyscy pensye brać mają, procz iednego
Xiążęcia Marszałka Wielkiego Koronnego; y dla cze-
goż? oto, że na Seymie przeszłym przyiąć nie chciał.
A czyliż Rzeczpospolita ma być instrumentem kary
za

za cnotę? Ten wspaniały Minister, gdy na łup Oyczyzny łakomi Kompetitorowie, własni iey Synowie zbiegli się, ani pensyi, ani daru, ani *Emphiteuzow* przyjmować nie chciał; lecz teraz wychodząca *ex ha-sta potioritatis* Rzeczpospolita, y rozpatrująca się lepiej; czyliż ma odrzucać nayzaśluzniejszego? Nie. W mocy jest Jego, przyjąć, lub nie; ale w mocy cnoty naszej jest, położyć Mu pensyą koniecznie. Taka waga sprawiedliwości jest naylepsza, albo wszyscy niech mają, albo żaden niech nie ma.

Jnni Ministrowie, Prawa z dawnych ustaw do pensyi nie mają, a Ten miane utracił. Bo zawsze należały *foralia* Warszawskie do Marszałkow, naymniey osmdziesiąt tysięcy czyniące. A przeto zaćmienie, co pod Jmieniem Marszałka Wielkiego Koronnego 60000. położono, (a to Oficjaliści y bruki zabierają) objaśnić proszę, położeniem *distinctim* Mu pensyi. Może, nie zawsze równie wspaniały y mądry Obywatel tę Łaskę piastować będzie; Sukcesorom więc Urzędu stałaby się krzywda.

A żem powiększał ubogiej moiej Oyczyźnie expensy, radbym przeto nowym dochodow wynalazkiem nadgrodził.

Wyrzimy ściśle w dochody Rzeczypospolitey; Rok 1776., który w Tabelli nam jest położony, proweniencyi Skarbu nie może być dobrą informacją; bo te aż w Roku 1777. kończą się; ale niech przychody widzimy 1775. Roku, zakończone w 1776. Tam miała być nieco większa percepta; Kommissya Skarbowa naylepiej wiadoma rzodził intrat, niech zainformuje nas, o tym co jest, y niech poda naylżeyszy środek, czym zastąpić to, co brakuie.

Niech dostatecznie examinowane będą licytacye Czopowych; bo słyszałem o Warszawskim, dziwne *Mysterium*. *Abjurata* na czterykroć sto tysięcy, a zarędownie za dwakroć kilkadziesiąt. Te y tym podobne rzeczy, zkombinowawszy z potrzebą nieuchronney expensy; dopiero obaczym siła brakuie. Ale wymawiam sobie u Piszących Projekta, aby tych *Antreprenorow* nie kładli; bo słowo te, nam Polakom nieznanne; Jedni tłumaczą, że *Antreprenor* Zaymacz. Drudzy biorą z łacińskiego, że iedno, co *syncophanta*. W Prawodawstwie więc niepowinny mieć miejsca, takie słowa.

Nie mogę także zamilczeć należytey wdzięczności J. W. JMć Panu Podkomorzemu y Posłowi Płockiemu,

ekiemu, że raczył przyspieszyć wniesienie, co później
czyli prędzej wszystkich nas było myślą, aby zbior
przestępujący godziwość, przedayność Praw czyniący
w zelźnym Sejmie, y Świątnice Praw każący, był
wzięty, *per Confiscationem ad Aërarium Publicum*. Ale
czy ta kara, już porowna występki, kochającemu ho-
nor? woli poddać Narodu, a tym czasem o pod-
pisanie Proiektu proszę, *in Ordine Kommissyi y Konfi-*
skaty.

REGISTR

Konstytucyi y Mowów w tej
Książce Inayduiganych
Roku 1776.
WYDANYCH

	Folio
o Akt Konfederacyi Generalney oboyya Narodów	x
Mowa W. Mohronoskiego y W. honory Marszał ka Konfederacyi przy zagaieniu Seymu miana . . .	2
Mowa W. Ogirishiego y W. Litt. Marszałka Konfederacyi W. Litt.	3
Nota do Departamentu Interesów Cudzo- ziemskich, do W. Graffa de Stachelberg. P. sta Rosyjskiego	4
Respons na Tej. Note	5
Mowa W. Rzewuskiego Hetmana Pol. kor.	6
W Lipskiego Karsztel Seizyy	7
Mowa Króla Imgi	8

REGISTER.

	Folio
Wierze na pochwałę M ^{ro} Mokronoskiego	9.
Mowa W ^{ro} Kraszewskiego S. W. K ^{ro} wny	10.
W Ogińskiego Marszałk ^o W ^{ro} Altt	11.
Douffala Łowczego N ^{ro} Litt	12.
Moc Ratyfikacyi z Dworem Rosyjskim	13.
Mowa W ^{ro} Olizara Stelm ^o K ^{ro} wny	14.
Kosiathowski	15.
Gurowski Marszałk ^o N ^{ro} Litt	16.
Deputacya do examinowania Rady Nieustawczej	17.
Edanie W ^{ro} Łęcia Lubomirskiego Marszałk ^o W ^{ro} K ^{ro} wny	18.
Mowa W ^{ro} Rzewuskiego Hetmana P ^{ro} K ^{ro} wny	19.
Edanie W ^{ro} L ^o Tranińskiego Hetmana W ^{ro} K ^{ro} wny	20.
Głos W ^{ro} Nowowiejskiego Łowcy Wyszog ^o	21.

wygraw.

REGISTR

Ordynacya Sadów Szymowych . . .	22
Mowa M. Gurovskiego Kancel. Przem . . .	23.
X. Młodziejewskiego Biskupa . Przem . .	24.
Moc Ratyfikacyi z Dworem Wiedem . . .	25.
Mowa M. Olizara S. M.	26.
Moc Ratyfikacyi konwencyi Granicznej z Dworem Berlińskim	27.
Powinności i Władza Departamentów w Radzie Niewstaigcey	28.
Zdanie M. Lubomirskiego Marszałka M. . .	29.
Wotum Tegoz	30.
Mowa M. Kosiakowskiego	31.
Art konwencyi między N. królem Ang. i Rzplta, a między królem Ang. Pruskim dla ulożenia granic	32.

REGISTR.

Obiawienie Ustawienia Rady. Nic. ustajacey	33.
Zdanie M ^{ro} Czynskiego Hetmana W. M. A. B.	34.
Branickiego Hetmana W. K. W.	35.
Mowa P ^{ro} Markowskiego Stolnika Mielny	36.
W. Rzewuskiego Hetmana Polny	37.
Zdanie M ^{ro} Chreptowicza Polny	38.
Mowa Króla	39.
Deklaracya o komisaryach y Remisach z przeszłego seymu wypadłych	40.
Mowa M ^{ro} Wiszowatego	41.
Bouffata	42.
Zdanie J. A. Lubomirskiego Marszałk ^o W. K. W.	43.
Projekt względem ocelenia przywódcy obywatelów Kieryski	44.
Emiencyjowanie Expenzy Cywilney przez Tęgi podane	45.
Mowa P ^{ro} Gurovskiego k ^o Przem	46.
Malachowskiego W. K. W.	47.

RECEPTR.

Głos J. A. Sanguszkha Wdy Wotyn	48.
- - - W Markowskiego	49.
- - - Korzeniewskiego	50.
- - - Bukara	51.
- - - Bierzynskiego Karła Zytomir	52.
- - - Zielińskiego	53.
- - - Tierańskiego	54.
- - - Rzewuskiego H. B. K. 10 0607	55.
- - - Jegor	56.
- - - Bierzynskiego	57.
Dochody Skarbu Koronnego	58.
Wydatki Koronne	59.
Mowa W Markowskiego	60.
Ubezpieczenie Summ Ziemskich	61.
Pozezuickich.	62.
Obciążenie Legii cumptuarie	63.
Universal der Kron - Schatz - Commission	64.
in Auschung des Schrupf und Rauch Taback	65.
Kommission R-pltej Skarbu Koronnego - Witeka	66.

Termin zwrotu lub zgłoszenie prolongaty.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022117

2-166.

